

Nenasytí kamarádi z vojny

Dne 2. 10. 2020 si Libor vypůjčil od svého známého Josefa v hotovosti 1.000.000,- Kč, V době, kdy si Libor tyto peníze půjčoval, už věděl, že svůj závazek nemůže ani nechce splatit. Když se přiblížila splatnost, vymyslel, jak problém vyřešit. Zavolal svým kamarádům z vojny Jiřímu a Pavlovi. Nabídl každému z nich 100.000,- Kč za to, že Josefa „zlikvidují“. Liborovu nabídku oba kamarádi okamžitě přijali. Vypravili se proto dne 15. 11. 2020 do Josefova domu na Vinohradech. Cestou k Josefovi si svůj původní záměr rozmysleli a dohodli se, že legálně drženou pistolí přinutí Josefa, aby odjel na dva týdny z města. Liborovi pak řeknou, že Josefa odstranili. Po příjezdu k Josefovi mu s namířenou pistolí řekli, že jestli na dva týdny nezmizí z města, tak jej zlikvidují, což však rozhodně neměli v úmyslu. Josef raději Jiřímu a Pavlovi vyhověl v obavě o svůj život a odjel ke svým příbuzným na venkov na Vysočinu. Jiří s Pavlem živě Libora informovali, že dohodu splnili. Libor jim skutečně slíbenou odměnu vyplatil.

Otázky

1. Jak trestněprávně posoudíme jednání Jiřího a Pavla? Odůvodněte.
2. Jak trestněprávně posoudíme jednání Libora? Odůvodněte.
3. V hlavním líčení konaném dne 15. 6. 2021, ve kterém bylo projednáváno jednání popsané v zadání, soud z opisu Rejstříku trestů zjistil, že obviněný Libor byl již v minulosti jednou soudně trestán, a to za přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se dopustil dne 8. 11. 2018, za což mu byl rozsudkem Okresního soudu v Kutné Hoře, vyhlášeným dne 16. 2. 2020, uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 80 hodin. Právní moci rozsudek nabyt téhož dne. Současně bylo zjištěno, že obviněný Libor obecně prospěšné práce ve stanoveném rozsahu vykonal dne 10. 6. 2021. Jak se označuje trest, který bude obviněnému Liborovi ukládán a podle kterých ustanovení bude soud při stanovení trestu postupovat? Odůvodněte.
4. Obhájce obviněného Pavla u hlavního líčení dne 15. 6. 2021 předložil soudu znalecký posudek týkající se duševního stavu obviněného, který si nechal obhájce obviněného sám vypracovat u dvou znalců zapsaných v seznamu znalců. Znalci dospěli ke shodnému závěru, že Pavel trpí duševní poruchou, která v době činu vylučovala jeho ovládací schopnost. Státní zástupce namítal, že provedení takového důkazu je nepřípustné, neboť znalci nebyli přibráni rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení. Soud přesto provedl důkaz přečtením podle § 213 odst. 1 tr. řádu. Postupoval soud správně? Odůvodněte.
5. K hlavnímu líčení konaném dne 15. 6. 2021 se nedostavil svědek. O jeho vysvětlení byl sepsán policejním orgánem úřední záznam. Předseda senátu za souhlasu obžalovaného a

státního zástupce úřední záznam o podaném vysvětlení přečetl. Postupoval soud správně? Odůvodněte.

6. Státní zástupce předal zadrženého Libora soudci v úterý dne 19. 1. 2021 v 15:00 spolu s návrhem na vzetí do vazby. Návrh byl odůvodněn tím, že policie musí Libora, ještě než bude zahájeno trestní stíhání, zajistit, protože hrozí, že by uprchl do ciziny. Může soudce na základě takového návrhu rozhodnout o vzetí Libora do vazby? Odůvodněte.
7. Může být na základě návrhu na obnovu řízení podaném Jiřího manželkou v jeho prospěch povolena i obnova řízení proti Pavlovi, který byl pravomocně odsouzen ve společném řízení s Jiřím? Určete, zda budou z rozhodování o návrhu na povolení obnovy řízení vyloučeni soudce a přísedící, kteří ve věci rozhodovali v původním řízení. Návrh na obnovu řízení byl podán v lednu 2022. Odůvodněte.

Poznámka:

1. U všech závěrů obsažených v odpovědích týkajících se subsumpce případu pod zákonné ustanovení musí být ustanovení přesně citováno (nejen jeho název, ale i číslo paragrafu, odstavce, písmeno, alinea).
2. Při subsumpci musí být provedena konfrontace požadavků obsažených v zákonném ustanovení se skutkovým zjištěním (podobně jako to činí soud ve výroku rozsudku).
3. Závěry obsažené v odpovědích musí být náležitě odůvodněny (např. třeba uvést, proč třeba určité jednání posuzovat jako účastenství ve formě návodu a nikoli jako spolupachatelství).

1. Jak trestněprávně posoudíme jednání Jiřího a Pavla? Odůvodněte.

Odpověď:

Jiří a Pavel se svým jednáním dopustili zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku ve vícečinném souběhu s přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku, a to vše ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku.

Odůvodnění:

Ze zadání vyplývá, že Jiří a Pavel přijali Liborovu nabídku, spočívající v ujednání o tom, že Josefa zlikvidují, neboť Josef byl věřitelem Libora, za což jim Libor zaplatí (každému 100.000,- Kč). Cestou k Josefovi svůj původní záměr (fyzickou likvidaci Josefa) změnili, tj. dobrovolně upustili od spáchání zvláště závažného zločinu vraždy, a místo toho pojali myšlenku jinou, a to takovou, že Josefa donutí pod pohrůzkou fyzické likvidace (namířenou pistolí), aby odjel na 14 dní na venkov. Josef jim v obavě o svůj život vyhověl a zachoval se tak, jak požadovali (odjel na dva týdny k příbuzným na venkov). Libor jim následně zaplatil dle jejich ujednání.

Jiří a Pavel tedy donutili Josefa, aby odjel na 14 dní na venkov na Vysočinu, a to pod pohrůzkou, že pokud tak neučiní, zastřelí ho. Pohrůžka usmrcení Josefa je pohrůzkou násilí. Jiří a Pavel touto pohrůzkou násilí nutili Josefa, aby proti své vůli něco konal (odjel na 14 dní na Vysočinu).

Tímto jednáním naplnili znaky skutkové podstaty trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, který trestným činem úmyslným (§ 13 odst. 2 tr. zákoníku) a zákon na něj stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby převyšující pět let. Podle § 14 odst. 1, 3 tr. zákoníku se proto jedná o zločin.

Objektivní stránka trestného činu vydírání (§ 175 odst. 1 tr. zákoníku) mj. záleží v tom, že pachatel jiného pohrůzkou násilí nutí k tomu, aby něco konal. Okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby je pak spáchání trestného činu se zbraní [odst. 2 písm. c) tr. zákoníku]. V daném případě byl čin spáchán se zbraní, konkrétně s legálně drženou pistolí (viz § 118 tr. zákoníku). Z hlediska subjektivní stránky jednali v úmyslu přímém podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

Dále se dopustili trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku, za který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nepřevyšující pět let. Podle § 14 odst. 2 tr. zákoníku se proto jedná o přečin.

Objektivní stránka trestného činu podvodu (§ 209 odst. 1 tr. zákoníku) mj. spočívá v tom, že pachatel uvede někoho v omyl, na základě kterého je provedena majetková dispozice,

a touto dispozicí vznikne škoda nikoli nepatrná a pachatel sebe (nebo jiného) obohatí. Podvod je trestným činem, jestliže oklamaná osoba v důsledku omylu skutečností provede majetkovou dispozicí, touto dispozicí vznikne na cizím majetku škoda nikoli nepatrná (odst. 1), resp. v daném případě větší škoda (odst. 3), a zároveň se tím pachatel obohatí. Uvedení v omyl (neshoda představy se skutečností) se děje jednáním, kterým pachatel předstírá okolnosti, jež nejsou v souladu se skutečným stavem věci (Josef ve skutečnosti odjel ke svým příbuzným na venkov na Vysočinu). Větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 100.000,- Kč [§ 138 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku].

Z hlediska subjektivní stránky (zavinění) jednali v úmyslu přímém [§ 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku], kdy uvedli Libora v omyl, který na základě tohoto provedl majetkovou dispozicí, touto dispozicí pak vznikla na majetku Libora škoda a současně se Jiří a Pavel obohatili (každý v částce 100.000,- Kč, dohromady tedy 200.000,- Kč).

Uvedené skutky spáchali Jiří a Pavel jako spolupachatelé podle § 23 tr. zákoníku, neboť oba úmyslně spáchali uvedené trestné činy společným jednáním, kterým oba naplnili znaky trestných činů vydírání a podvodu. Jejich úmysl směřoval též k rozhodnutí spáchat trestný čin společně.

Skutek je určitá událost ve vnějším světě spočívající v jednání člověka, která může mít znaky jednoho trestného činu, dvou i více trestných činů, anebo nemusí vykazovat znaky žádného trestného činu. Za jeden skutek jsou doktrínou i praxí považovány všechny projevy vůle pachatele navenek, které jsou příčinou následku významného z hlediska trestního práva, pokud jsou zahrnuty zaviněním (*R 8/1995*).

Jednání Jiřího a Pavla v daném případě posoudíme jako dva samostatné skutky (vícečinný souběh nestejnorodý), kdy prvním skutkem spáchali trestný čin vydírání, druhým skutkem pak trestný čin podvodu. Obě jejich společná jednání (první jednání - nucení pod pohrůzkou násilí vůči Josefovi, aby něco konal; druhé jednání - uvádění Libora v omyl za účelem obohacení na jeho majetku) a jejich následky (omezení svobody rozhodování Josefa; obohacení na majetku Libora) byly samostatnými skutky. Rámec aktů zahrnutých do jednání je totiž určen trestněprávně relevantním konkrétním následkem, jehož musí být jednání příčinou (*podrobněji viz Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 310 – 311; Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. Praha: Leges, 2022, str. 357 – 358*).

Každý z obou skutků byl spáchán jiný trestný čin, přičemž oba trestné činy byly spáchány dříve, než o některém z nich byl vyhlášen odsuzující rozsudek (§ 43 odst. 2 tr. zákoníku).

Jiří a Pavel tedy ve spolupachatelství:

- jednak jiného nutili pohrůžkou násilí, aby něco konal, a takový čin spáchali se zbraní, čímž se dopustili zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. c) tr. zákoníku;
- jednak jiného uvedli v omyl, a způsobili tak na cizím majetku větší škodu, čímž se dopustili přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku.

Zánik trestnosti přípravy vraždy:

Jiří a Pavel si vzali střelnou zbraň a vyrazili za Josefem v úmyslu jej usmrtit. Tím vytvářeli podmínky ke spáchání zvláště závažného zločinu vraždy po předchozím uvážení (na základě domluvy s Liborem, promyšlením prostředků i způsobu spáchání – zbraní u Josefa doma) a v úmyslu získat majetkový prospěch (slíbenou odměnu od Libora), dopustili se tedy přípravy ke zvláště závažnému zločinu vraždy podle 20 odst. 1 tr. zákoníku k § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku. Příprava spočívá v jednání, které záleží v úmyslném vytváření podmínek pro spáchání zvláště závažného zločinu, mj. opatřování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, a je přípravou jen tehdy, jestliže to trestní zákon u příslušného trestného činu výslovně stanoví (§ 140 odst. 4 tr. zákoníku – podmínka splněna) a pokud nedošlo k pokusu ani dokonání zvláště závažného zločinu (§ 14 odst. 3 tr. zákoníku). Trestnost přípravy k tomuto trestnému činu, tj. zvláště závažnému zločinu vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku, však zanikla podle § 20 odst. 3 tr. zákoníku, neboť Jiří a Pavel od původního úmyslu (fyzické likvidace Josefa) dobrovolně upustili.

2. Jak trestněprávně posoudíme jednání Libora? Odůvodněte.

Odpověď:

Libor uvedeným jednáním spáchal zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) tr. zákoníku ve vícečinném souběhu s přípravou (ve formě návodu) zvláště závažného zločinu vraždy podle § 20 odst. 1 tr. zákoníku k § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku.

Odůvodnění:

Libor si nejprve od svého kamaráda Josefa půjčil jeden milion korun. V době, kdy si tyto peníze půjčoval, věděl, že svůj závazek nemůže a ani nechce splatit a přemýšlel, jak celou situaci vyřešit. Když došlo na splatnost, rozhodl se, že bude lepší, když jeho kamarád Josef bude zlikvidován. Za tímto účelem zavolaal svým kamarádům z vojny (Jiří a Pavel), kteří přijali Liborovu nabídku, že Josefa fyzicky zlikvidují, když jim dá Libor každému 100.000,- Kč.

Libor si od Josefa půjčil peníze v hodnotě 1.000.000,- Kč, ačkoli již v době transakce byl rozhodnut si peníze ponechat. Jestliže Libor v době, kdy mu Josef předával peníze, nejen, že nevěděl neměl představu, jak dluh uhradí, ale dokonce jej nechtěl splácet, jednal v úmyslu přímém dle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Částka 1.000.000 Kč, o kterou byl zkrácen Josefův majetek, je ve smyslu § 138 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku značnou škodou. Tedy Libor ke škodě cizího majetku sebe obohatil tím, že uvedl jiného v omyl, a způsobil tak na cizím majetku značnou škodu. Libor tak naplnil všechny znaky skutkové podstaty zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) tr. zákoníku.

Libor si u Jiřího a Pavla objednal usmrcení Josefa za odměnu 100.000,- Kč pro každého z nich. Objednání si usmrcení jiné osoby za úplatu (nájemná vražda) je jednáním, kterým Libor u obou kamarádů (Jiřího a Pavla) vyvolal rozhodnutí spáchat trestný čin.

Objektem, proti němuž Libor směřoval své jednání, byl zájem společnosti na ochraně lidského života. Libor se dopustil přípravy zvlášť závažného zločinu vraždy, a to formou návodu. Vražda podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku je trestným činem úmyslným (§ 13 odst. 2 tr. zákoníku) a zákon na něj stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let. Podle § 14 odst. 3 tr. zákoníku se proto jedná o zvlášť závažný zločin.

Kvalifikované formy úmyslu, tj. rozmysl a předchozí uvážení jako znaky trestného činu vraždy podle § 140 odst. 2 tr. zákoníku, jsou pojmově vedle sebe neslučitelné, protože předchozí uvážení v sobě zahrnuje i to, co je podstatou rozmyslu, a proto nelze v právní větě výroku o vině tyto znaky použít současně. Rozmysl (reflexe) totiž představuje méně intenzivní stupeň racionální kontroly pachatele nad trestným jednáním než předchozí uvážení. Předchozí uvážení oproti rozmyslu předchází trestnému ději s určitým předstihem a zahrnuje plán - předem utvořenou představu postupu pachatele při spáchání trestného činu (*R 11/2014*).

V daném případě se jednalo o předchozí uvážení, neboť úvaha hlavních pachatelů časově více předcházela samotnému spáchání trestného činu. V případech, kdy si pachatelé vraždu předem uváží, je totiž obvykle patrné stadium přípravy (plánování). Jiří a Pavel si, jak ostatně vyplývá ze zadání svůj „*původní záměr rozmysleli*“. Okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby je pak úmysl získat majetkový prospěch [§ 140, odst. 2, 3 písm. j) tr. zákoníku].

Příprava k trestnému činu je trestná u zvlášť závažných zločinů (§ 14 odst. 3 tr. zákoníku, tj. úmyslných trestných činů, na které trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně deset let), pokud tak trestní zákoník výslovně stanoví (podmínka splněna - § 140 odst. 4 tr. zákoníku) a nedošlo k pokusu ani k dokonání trestného činu.

Jednání Libora neposoudíme jako účastenství ve formě návodu (podle § 24 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku), neboť účastenství spočívá na zásadě akcesority, které má stránku kvantitativní (závislost na vývojovém stadiu) a kvalitativní (závislost na právní kvalitě skutku trestně odpovědného pachatele). Ze zadání vyplývá, že jednání Jiřího a Pavla (jako spolupachatelů) nedospělo ani do stadia pokusu, neboť od původního záměru (nájemné vraždy Josefa) dobrovolně upustili (*viz odůvodnění otázky č. 1*). Nedospěl-li hlavní pachatel ani do stadia pokusu, může - z důvodu nenaplnění kvantitativní stránky zásady akcesority účastenství - u „účastníka“ (organizátora, návodce a pomocníka) přicházet v úvahu odpovědnost za přípravu (§ 20 tr. zákoníku) ke zvlášť závažnému zločinu.

Skutek je určitá událost ve vnějším světě spočívající v jednání člověka, která může mít znaky jednoho trestného činu, dvou i více trestných činů, anebo nemusí vykazovat znaky žádného trestného činu. Obě jednání (uvádění Josefa v omyl v obohacovacím úmyslu na jeho majetku; vzbuzování rozhodnutí v Jiřího a Pavlově představě za úplatu usmrtit Josefa) a jejich následky nebyly tedy projevem téže jednotící vůle. Libor se tedy dopustil dvou samostatných skutků.

Libor nejdříve sebe obohatil tím, že Josefa uvedl v omyl, a způsobil tak na jeho majetku značnou škodu. Teprve poté se rozhodl Josefa usmrtit, a to tak, že zavolaal svým kamarádům Jiřímu a Pavlovi, ve kterých vzbudil rozhodnutí usmrtit po předchozím uvážení Josefa, a to za úplatu, kdy tito nejdříve souhlasili, avšak poté si svůj záměr (usmrtit Josefa) rozmysleli, čímž zanikla trestnost jejich „přípravy“. Jednání Libora, proto posoudíme jako dva samostatné skutky, kdy prvním skutkem spáchal zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku, druhým skutkem pak přípravu ve formě návodu zvlášť závažného zločinu vraždy podle § 20 odst. 1 tr. zákoníku k § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku. Oba trestné činy byly proto spáchány ve vícečinném souběhu nestejnorodém.

3. V hlavním líčení konaném dne 15. 6. 2021, ve kterém bylo projednáváno jednání popsané v zadání, soud z opisu Rejstříku trestů zjistil, že obviněný Libor byl již v minulosti jednou soudně trestán, a to za přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se dopustil dne 8. 11. 2018, za což mu byl rozsudkem Okresního soudu v Kutné Hoře, vyhlášeným dne 16. 2. 2020, uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 80 hodin. Právní moci rozsudek nabyl téhož dne. Současně bylo zjištěno, že obviněný Libor obecně prospěšné práce ve stanoveném rozsahu vykonal dne 10. 6. 2021. Jak se označuje trest, který bude obviněnému Liborovi ukládán a podle kterých ustanovení bude soud při stanovení trestu postupovat? Odůvodněte.

Odpověď:

Soud uloží úhrnný trest odnětí svobody dle § 140 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 1 tr. zákoníku.

Odůvodnění:

Libor uvedeným jednáním spáchal zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) tr. zákoníku ve vícečinném souběhu s přípravou (ve formě návodu) zvláště závažného zločinu vraždy podle § 20 odst. 1 tr. zákoníku k § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku [viz závěr a odůvodnění otázky č. 2)]. Souběh trestných činů je trestán buď trestem úhrnným (§ 43 odst. 1 tr. zákoníku), nebo trestem souhrnným (§ 43 odst. 2 tr. zákoníku). Podle § 43 odst. 1 tr. zákoníku platí, že odsuzuje-li soud pachatele za dva nebo více trestných činů, uloží mu úhrnný trest podle toho ustanovení, které se vztahuje na trestný čin z nich nejpřísněji trestný (zásada absorpce). Porovnáním spáchaných trestných činů u Libora zjistíme, že příprava (ve formě návodu) zvláště závažného zločinu vraždy podle § 20 odst. 1 tr. zákoníku k § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku (sazba trestu odnětí svobody je 15 až 20 let) je závažnější než zločin podvodu dle § 209 odst. 1, 4 písm. d) tr. zákoníku (sazba trestu odnětí svobody je 2 až 8 let). Podmínky pro uložení souhrnného trestu dány nejsou (srov. § 43 odst. 4 tr. zákoníku).

Ze zadání vyplývá, že Libor trest obecně prospěšných prací vykonal dne 10. 6. 2021 a tímto dnem se na něho hledí, jako by nebyl odsouzen (§ 65 odst. 5 tr. zákoníku).

4. Obhájce obviněného Pavla u hlavního líčení dne 15. 6. 2021 předložil soudu znalecký posudek týkající se duševního stavu obviněného, který si nechal obhájce obviněného sám vypracovat u dvou znalců zapsaných v seznamu znalců. Znalci dospěli ke shodnému závěru, že Pavel trpí duševní poruchou, která v době činu vylučovala jeho ovládací schopnost. Státní zástupce namítal, že provedení takového důkazu je nepřijatelné, neboť znalci nebyli přibráni rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení. Soud přesto provedl důkaz přečtením podle § 213 odst. 1 tr. řádu. Postupoval soud správně? Odůvodněte.

Odpověď:

Postup soudu nebyl správný. Soud neměl s takovým znaleckým posudkem nakládat jako s listinným důkazem, nýbrž jako se znaleckým posudkem obstaraným stranou (§ 110a tr. řádu). Soudce měl znalce předvolat a vyslechnout (§ 108 tr. řádu), číst jej nemohl ani podle § 211 odst. 5 tr. řádu.

Odůvodnění:

Podle ustanovení § 89 odst. 2 věta druhá tr. řádu může každá ze stran důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Toto ustanovení umožňuje stranám obstarávat důkazy. Pro jejich provedení a hodnocení platí stejný režim jako pro důkazy opatřené orgány činnými v trestním řízení. Tvrzení státního zástupce o tom, že provedení takového znaleckého posudku je nepřípustné, tedy nebylo správné. Režim nakládání se znaleckým posudkem obstaraným stranou stanoví § 110a tr. řádu. Jestliže má znalecký posudek - předložený stranou - všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný orgánem činným v trestním řízení, tedy podle § 108 tr. řádu. To znamená, že soud pochybil, když se znaleckým posudkem nakládal jako s listinným důkazem.

Soud postupoval i nesprávně v tom směru, že znalecký posudek předložený stranou, který pokládal (nesprávně) za listinný důkaz, měl primárně předložit stranám k nahlédnutí a přečíst jej mohl až v případě, že by to žádala jedna ze stran (srov. § 213 odst. 1 a 2 tr. řádu).

Podle § 211 odst. 5 tr. řádu lze místo výslechu znalce číst jeho písemný posudek, jestliže znalec byl před podáním posudku poučen podle § 106 tr. řádu, nejsou pochybnosti o správnosti a úplnosti posudku a státní zástupce i obžalovaný s tím souhlasí). Ze zadání otázky však vyplývá, že takový souhlas obou stran dán nebyl, státní zástupce s provedením (tj. i přečtením) dokonce výslovně nesouhlasil a soudce znalecký posudek tak číst nemohl ani postupem podle § 211 odst. 5 tr. řádu.

5. K hlavnímu líčení konaném dne 15. 6. 2021 se nedostavil svědek. O jeho vysvětlení byl sepsán policejním orgánem úřední záznam. Předseda senátu za souhlasu obžalovaného a státního zástupce úřední záznam o podaném vysvětlení přečetl. Postupoval soud správně? Odůvodněte.

Odpověď:

Soud (předseda senátu) postupoval správně [§ 158 odst. 6 a § 211 odst. 6 tr. řádu].

Odůvodnění:

K objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, opatřuje policejní orgán potřebné podklady a nezbytná vysvětlení a zajišťuje stopy trestného

činu. Podle § 158 odst. 6 tr. řádu o obsahu vysvětlení, která nemají povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, se sepíše úřední záznam. Úřední záznam slouží státnímu zástupci a obviněnému ke zvážení návrhu, aby osoba, která takové vysvětlení podala, byla vyslechnuta jako svědek, a soudu k úvaze, zda takový důkaz provede. Úřední záznam lze v řízení před soudem užit jako důkaz pouze za podmínek stanovených tímto zákonem. Podle § 211 odst. 6 tr. řádu lze se souhlasem státního zástupce a obžalovaného v hlavním líčení číst i úřední záznamy o vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů (§ 158 odst. 3 a 5 tr. řádu).

6. Státní zástupce předal zadrženého Libora soudci v úterý dne 19. 1. 2021 v 15:00 spolu s návrhem na vzetí do vazby. Návrh byl odůvodněn tím, že policie musí Libora, ještě než bude zahájeno trestní stíhání, zajistit, protože hrozí, že by uprchl do ciziny. Může soudce na základě takového návrhu rozhodnout o vzetí Libora do vazby? Odůvodněte.

Odpověď:

Soudce nemůže na základě takového návrhu rozhodnout o vzetí zadrženého Libora do vazby, neboť se nejedná o osobu, proti které bylo zahájeno trestní stíhání (§ 160 odst. 1, odst. 2 tr. řádu).

Odůvodnění:

Podle § 68 odst. 1 tr. řádu lze vzít do vazby toliko osobu, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání. Jelikož nebylo proti Liborovi zahájeno trestní stíhání (§ 160 tr. řádu), nelze na základě takového návrhu rozhodnout o vzetí Libora do vazby, a není tak splněn jeden z požadavků, vyjádřených v § 68 tr. řádu, a to bez ohledu na důvody uvedené v § 67 tr. řádu.

7. Může být na základě návrhu na obnovu řízení podaném Jiřího manželkou v jeho prospěch povolena i obnova řízení proti Pavlovi, který byl pravomocně odsouzen ve společném řízení s Jiřím? Určete, zda budou z rozhodování o návrhu na povolení obnovy řízení vyloučeni soudce a přísedící, kteří ve věci rozhodovali v původním řízení. Návrh na obnovu řízení byl podán v lednu 2022. Odůvodněte.

Odpověď:

První otázka: Ano, obnova povolena být může i ve prospěch Pavla, pokud se bude jednat o společně prospívající důvod (§ 280 odst. 3 tr. řádu, § 247 odst. 2 tr. řádu, § 285 tr. řádu).

Druhá otázka: Ano, soudce a přísedící, kteří rozhodovali v původním řízení, budou vyloučeni z rozhodování o návrhu na povolení obnovy řízení (§ 30 odst. 4 tr. řádu).

Odůvodnění:

Podle § 280 odst. 3 tr. řádu mohou podat návrh na obnovu řízení ve prospěch obviněného osoby, které by mohly v jeho prospěch podat odvolání. Takovou osobou je podle § 247 odst. 2 tr. řádu i manželka obviněného Jiřího (bez ohledu na to, zda byla manželkou již v době spáchání činu). Jestliže důvody, pro které soud povolil obnovu ve prospěch obviněného, prospívají i jinému spoluobviněnému (musí jít o společný důvod; společné řízení a rozhodnuto jedním rozhodnutím), povolí soud podle § 285 tr. řádu obnovu řízení i ve prospěch tohoto spoluobviněného (tzv. *beneficium cohaesionis*). Jestliže tedy bude k návrhu manželky Jiřího povolena obnova řízení z důvodů, které budou prospívat i Pavlovi, soud povolí obnovu též v jeho prospěch.

V rámci obnovy řízení je nutné rozlišovat *iudicium rescidens* (řízení o návrhu na povolení obnovy řízení) a *iudicium rescisorium* (obnovené řízení). Podle § 281 odst. 2 tr. řádu o návrhu na povolení obnovy řízení, které skončilo mj. pravomocným rozsudkem rozhoduje soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni. Podle § 30 odst. 4 tr. řádu je však z rozhodování o návrhu na povolení obnovy řízení vyloučen soudce nebo přísedící, který ve věci rozhodoval v původním řízení.

V rámci řízení o povolení obnovy (*iudicium rescidens*) bude tedy rozhodovat stejný soud (§ 281 odst. 2 tr. řádu), ale jiný senát (v jiném složení senátu; z důvodu výslovně uvedeného v § 30 odst. 4 tr. řádu). Jestliže bude obnova řízení usnesením povolena, v obnoveném řízení (*iudicium rescisorium*) však bude rozhodovat senát původní.